



טורי לוי יוסף

294878

בן אנג'יל ומשה

נולד ב- ו' שבט תרצ"ו 30.1.1936

התגייס לצה"ל ב- פברואר 1954

שרת בגדוד הבוקעים הראשון (51)

נפל ב- י"א ניסן תשט"ו 3.4.1955

בקרב.



לוי יוסף

בן משה ואנגל. נולד ביום ו' בשבט תרצ"ז (30.1.1936)
באלכסנדריה של מצרים. עלה לארץ בשנת 1950. גויס
לצה"ל בפברואר 1954. נפל בקרב ביום י"א בניסן תשט"ז
(3.4.1955) והובא למנוחת-עולם מים כבית-הקרנות הצבאי
בקריית-שאול.

קיוב גלויות בתקופת שירותו

ותיקי מלחמת העצמאות החלו משתחררים, ואთ מקומות תפוזו מתגניות צעירים מבני עלייה החדר שה. חילים אלה – אף שהיתה להם זיקה عمוקה לمولידת ולערכיו האומה – באו לחטיבה ללא ערכיו ממשמעת ומודיאל, ולא יוכרו עם תנאי הארץ ושפתה. בפני החטיבה ניצבו בעותן חברותית קשה בנוסח לעומס התפקידים הבתוויים.

הייה צורך ללמוד את החילים החדשניים עברית, להקנות להם ערבים וŁטינית בחשלהותם בمعוך הבטווי של המדינה. כן היה על מפקדי החטיבה לאמן את חיליה ולגבש את היחידות, כדי שתוכן להשתלב בתפקידי ההגנה על הגבולות, סיורים ופעולות מנע נגד מעשי התקופנות של הערבים. תקופה זו הייתה תקופה מעבר לחטיבת "גולני", אשר לוחמיה עסקו בתפקידי הגנה, אבטחה ותפקידים אחרים. בכלל היי אלה שנים קשות למדינת ישראל. העילה ההמונייה בראשית שנות ה-50 הציזה בה בעיות קשות של קילטה כלכלית וחברתית, בעיות הקשות בהתיישבות בקנה מידה רוחב וביעילות הקשורות במעבר המוני של עולים ממזרח עות בלתי יוצרים לכפר ולתעשייה.

בראשית 1950 הוקמו בארץ המערבות הראשונות, שהטבינו את חותמן על נוף הארץ במחיצת הריאונגה של שנות ה-50. מיקומן של המערבות נקבע על יסוד אפשרויות התעסוקה, ולפיכך הוחלט על פיזורן בכל חלקי הארץ – ממטולה בצפון ועד לירוחם בדרום. מיספן של המערבות הגיע לכדי 120, ורבים מחיליה החדשניים של חטיבת "גולני" המתחדשת באו מקרוב המערבות.

הוא בעיות קשות ב"גולני" של אותו ימים: אי-ידייעת השפה העברית, בעיות של נפקדים עריקים, בעיות של שימוש בסמיים, בעיות של חוסר קומוניציה וביעות סעד חמורות יותר. זאלאם העבודה השליחותית שבצענו מפקדי החטיבה, ברוי בם ותיקי תש"ח, עשתה את שלה. נוצר קשר אישי עם החיל, והוא החל להאמין במפקד שלו, ראה בו חבר ושיתף אותו בעתיו.

תיק מפקד החטיבה של אותו ימים מלא בעשרות ומאות מכתבי חיילים משוחרים, שומרו על קשר עם מפקדיהם, כתבו להם בערבית רצצה, ועמוסות שגיאות כיitzם הם מסתרדים באורחות, ובמקרים לא מעטים אף ביקשו את עורת המג'יד או המה"ט בניסין להתאבל במקום העבודה.

גם את פעולותיה הצבאיות של "גולני" בראשית שנות ה-50 צירק להבין דרך היכרות מעמיקה של אותה תקופה. קליטת העלייה ומיוגה בתרבויות ובחברה הישראלית תוך הקנייה בסיס כלכלי לעוזה, היו את עיקד המאמצים וتابעו השקעת מירב הפוטנציאל של המדינה. הצבא דוחב החקף של מלחת העצמאות פורק, ואת מקומו תפס צבא סדר קענעה-קurf ומערך מילאים וחביה-קף, שעליו הושתת עיקרי כוחו של צה"ל.

המשימות הצבאיות שהוטלו בתקופה זו על חטיבת "גולני" כללו תפקידי שמירה, אבטחה ופטר-

רול. גודו "גדעון" החזק את גבול הצפון, אך מוביל שלא הייתה זו תפיסת קו במושגים המוכרים היום. חוליות קטנות של חיליו הגוזד התרפדו במקומות רגושים בגבול הצפון והפגנו נוכחות. אם למשל, היו מטבחות עבותות בייבוש החולה והוטל על "גולני" לאבטח את האיוור, היה נשלחת ביתה עם הנשק הכחתי שלה, ובמקרה הטוב יותר, היו מוטסיפים לקבוצת החילים גם מקלט בינויו. כך הוחזק קו הצפון. השקט בקו הגבול עם סוריה לאורך ימן רב.

קשיי תקשורת

לחטיבת "גולני" בראשית שנות החמשים היו קשיים רבים, שבאו לידי ביטוי בולט. בקרוב על תל אל-מוסטילה. לדעת הוועדה, התקשו חיליל היחידה לייצור תקשורת בעת הקרב ואת בוגל הרובי בשפות הדיבור רק 10 אחוזים מן החיילים היו יליידי הארץ ומערב אירופה).

רמת החיילים – כך טענה הוועדה – לא הייתה גבוהה גמ' מפני שהקלם לא להשלים את אימונום (לרובות בניו הפרט), והלובים מבנייה היו אלה שנפגשו לאשונים, בפעולות תל אל-מוסטילה.

הקרב בו השתתף יוסף זיל

מבצע "עליה זיו"

ליל 11-12 בדצמבר 1955

מבצע "עליה-זימט", במתלכו פשט צה"ל על מוצבי חסורים בצפון מזרח הכנרת, היה אחד מפעולות הגמול הבולטות שבוצעו בשנות ה-50. הוא בולט בהקף הסדר"כ שהשתתף בו ומספר ה-^{יעד} ~~יעד~~ שנטעקו. יתרון נוסף של מבצע זה הייתה "מבצע משולב" ראשון במסגרת פעולות בש"ש בו שולבו צליות נחר, נחיתה מהים וחפ"ק מושט. המבצע נגע באחת הביעיות מרכזיות ביחסו הגבול בין ישראל וסוריה - ריבונות ישראל בכנרת והיו לו גם השלכות מדיניות.

רקע

במהלך שביתת-הנשך בין ישראל וسورיה שנחتم ב-20 ביולי 1949 נקבע כי קו שביתת הנשך בצפון מזרח הכנרת יחפר את קו הגבול הבינלאומי שהיה בין סוריה לארץ ישראל. גבול זה נקבע בהסכם משנת 1923 בין אנגליה וצרפת, המעצמות שקיבלו את המנדט על א"י וسورיה. בהתאם לכך עבר הגבול, בקטע שמשפק הירדן לכנרת ועד המעינות החמים שמצפון לנוקיב, לאורך שפת האגם ובמרחק 10 מ' מזרח לקו המים. נספח 3 להסכם שביתת הנשך (שב"ו) כונן אזור ההגנה משנה צידי קו ובאזור הכנרת הותה חום אזור זה לאורך קו האורך 204 (רשות לבנט), דהיינו בקו שמכפר נחום עד לדגניה. נספח 4 להסכם שב"ו הגביל את עוצמת כוחות הצבא השני הצדדים רשאים להחזיק באזרור ההגנה ובהתאם לו לא הורשתה למצאות "שומ כוח ימי" בכנרת. מלבד אלה לא הייתה שום הגבלה על ריבונותה המלאה של ישראל בכנרת.

לכנרת הייתה חשיבות כלכלית רבה מבחינה של ישראל - זהו מאגר המים המתוקים העילי הגובל ביוון ותוכנן להיות נקודת המוצא של מוביל המים הארצי; האגם היה

מרכז דיזנג'שטיישן מנגנון פרנסת לדייזנגור שלחו פויו ושפחי הדיג הטובים היו בכספי
מזרח האגם ועונת חזייניג' היהת בחודשים נובמבר - מאי; הכנרת וחופיה היו מוקד
משיכת תיירות פנים, תיירות חוץ וצלילונות והיו טמן בהם פוטנציאל תיירותי
גדול. ברור לבן האינטראס היישורי לשמר על ריבונותה בכנען.

סוריה לא כיבדה מלכתחילה את התהייבותית בהתאם להטכים שב"ן בוגר לכנען
וניסתה לקבוע עבדות בשטח. רועים סורים השקו את עדויותם במי האגם והכפריים
באזור שאבו ממנה מים לצרכיהם. דיזנג'ים סורים דגו בכנען והפריעו לדיזנג'ים
הישראלים. בהדרגה הוקמו מוצבים סוריים על החוף ומהם נורתה אש לעבר סירות דיזנג'
ונספינות שומר ישראליות, דיזנג'ים ישראלים נחפכו ואף היו מספר נפגעים בתקריות
אליה. הנושא הועלה פעמים רבות בדיוני ועדת שביתת האשך (ועש"נ), הסורים הבטיחו
mdi פעם לנ��וט בצדדים כדי שマーירים אלה לא יישנו, אך בפועל לא עשו דבר.

בתקופה ש-9 באוקטובר 52 ועד 27 במאי 53 קיימו ישראל וسورיה מגעים חשאיים
בדרג בכיר בamage להסדיר את בעיית האזרחים המפוזרים שבגבול ביניהן ובמסגרת זו
נדונה גם אפשרות הסדר בכנען. ישראל הייתה מוכנה לאפשר לסורים להשתמש במי הכנרת
להשקה ולהתיר דיג בצורה מבוקרת, אך הסורים העלו את הדרישת גבול במרכזי
האגם, ולזאת לא הייתה ישראלי מוכנה להסכים. בסופו של דבר הופסקו השיחות מבלתי
להגיע לכל הסדר.

בסי' שנת 1953 החלה החרפה במצב. הדיג הסורי הורחב ומוצבים **שורדים מתחת** בספר
פעמים באש לעבר סירות דיג ושממר ישראליות. בד בבד העלו הסורים את **הטענה כי**
לחושבי سورיה זכות לדוג בכנען מכוח הנסיבות, לשכנות טובעה שנחלה בין אג'ג'יה לצרפת
ב-26.2.2. בז טענו חסורים כי סירות הדיג והשממר הישראלית **המתקרבות לחוף**
ואזרחי "מפרות את גורם הבתרון". מגנוון האו"ם היה פסיבי למדי בעניין זה. יו"ר
ועש"נ פנה אמנים לسورים בקשה לנ��וט בצדדים למניעת תקירות, אך לא עמד על כך

בתוקף ולא נסota למחזק לחץ על הסורים בעניין זה. יתרה מזאת, חיו"ר פנה לישראל והציע להוראות לסייע ישראלים לא לחתור לחוף המזרחי של חכרת.

בנתונים אלה חרג הנושא מוגדר דיון על חפות זו או אחרת של הסכם שב"ן, משפט שחברו כאן מספר גורמים - הדייג הסורי הנרחב בתמיית השלטונות, הטענה הסורית בדבר זכויות דייג, תירוי הסורי שנודע להרחיק את כלי השיט הישראלים מהחוף המזרחי וליצור מעין "מים טרייטוריליים" סוריים במצר האנט. נוספת לכך עמדות מגנון האו"ם, שלא קרא בתקיפות את הסורים לסדר, אלא ביקש מישראל לוותר. בסיסיות אלה עמדה בפני ישראל הברורה לוותר או לנוקוט בצדדים לשמרות ריבונותה. ישראל בחרה אפשרות השנייה והתפונה מבק על שמירת הריבונות הישראלית בכרת.

בראשית 1954 נקבעה ישראל בצדדים ממשיים - הדייג הישראלי הורחוב ולצורך אבטחה לדור שירות הדייג ע"י סיירות משמר (نم"כים, סיירות נחיתה, שהופלו ע"י צוותי חיל-הים, במסווה אנשי משטרת) חמושות בתותחי 57 מ"מ. סיירות אלה הפגינו נוכחות בחוף המזרחי, איבשו את הדייגים הישראלים ומנעו, ככל האפשר, דייג סורי. שימוש אפשר להן, בשעת הצורך, להשיב אש יעילה למדי לעבר המוצבים הסורים.

בד בבד עם הפעולות בשטח האטגה גם פעילות מדינית במגעים עם מגנון האו"ם. ישראל הבירה כי הכרת ורצועת עשרת המטרים במצר החם שטח ריבוני ישראלי ואין כל יסוד לטענה הסורית בדבר זכויות כלשהן בכרת. ישראל הייתה מוכנה להסתכן בעימות כדי לשמר על ריבונותה. הצדדים שננקטו נועדו לשמור על ריבונות זו, לדרבן את האו"ם לפוליה ולהביא את הנושא לדיוון בוועש"ן ולהגיע להחלטה נוחה לישראל.

בעקבות הפעולות הישראלית ארעו מספר תקריות והנושא הועלה לדיוון בישיבת חרום של געש"ן שהתכנסה ב-15 במרץ 54. הממשלה הישראלית הרחיבה את הדיון מעבר לתקריות

מפקד החטיבה בתקופת שירותו



תת אלוף (מיל)
שדמי יששכר (ישכה)

מפקד חטיבת "גולני" 1954-1955

ישכה שדמי, בן של אל"ם נחום שדמי – איש ארגון ה"הגנה", נולד בשנת 1923 בישראל. התגייס לפמ"ח ובמסגרתו נשלח להקים את ייחודה "משמר החופים" של איזור השומרון.

את מלחת העצמאות החל כמפקד פלוגה במבצע "נחשון", ומאותה יותר שימש סגן מפקד הגדוד התמיימי של חטיבת "הרآل". פיקד על הדוד השבעי בחטיבת "הגנן" של הפלמ"ח. היה ממקימי הראשונים של בית הספר לקצינים של צה"ל, אשר הוקם סמוך לפיקוד מלחת העצמאות.

בשנת 1952 מונה למפקד פיקוד הדרשה ואחר כך למפקד חטיבת "גולני"

ולעדור ראש מה"ד במטכ"ל לתורת חיל הרגלים. במערכת סיי שימש כמפקד חטיבה באיזור המרכז, אשר פעלה באיזור כפר-אסם, שם אירעה ההתנגשות בין חילץ צה"ל לאנשי הכפר. נשבט בבית הדין הצבאי ונדון לכנס של אגורה על ביצוע עוצר אולם זוכה מכל אשמה הקשורה לטבח. השוחרר מצבאו הקבע בשנת 1962.

בפrox מלחת ששת הימים הctrף לחטיבת שרין חדשה, שהצטרפה לאוגדת האלוף אברהם יפה. בסיום מלחת ששת הימים מונה לתפקיד בכיר בפיקוד הצפון. במלחת יום היכיוסים שירת כעוזר אלוף פיקוד הצפון. ישכה שדמי נפצע קשה בהתרסקות מסוק באיזור ה"פתחון". כשהחלים מונה לתפקיד בכיר.

מבצע "הר-געש"

כוח א' – גודוד ח'יר ועוד פלוגות מכ"ם של נח"ל (סה"כ חמישה פלוגות), יופעלו לכיבוש מוצבי הסבחה (מוצב 'לילין').

כוח ב' – גודוד "ברק" של גולני יופעל לכיבוש מוצבי סירם.

כוח ג' – עתודה טנקים מחוץ לשטח המפוזר ועתודות חרמ"ש בתוך השטח המפוזר.

כוח ד' – גודוד שדה של חת"ם וסוללה, וגודוד מרגמות כבדות שישיעו לכוחות בפועלתם. כוח זה יתפוס עמדות מחוץ לשטח המפוזר.

כוח ה' – עתודה משאר יחידות החטיבה.

כוח ר' – פלוגה מוגברת במקצייעות ויחידות תעסוקה בניצנה – יחזיקו את השטח המפוזר בפריסה שגרתית.

בתום צעידה מפרקת לאורך מסלול בן 16 קילומטרים, הסתערו כוחות החטיבה בו-זמנית על שני היעדים המרכזיים בMOTE: "רבקה" ו"תמר". מערך של האויב המצרי נהרס תוך 25 דקות, אך סריקת השטח ובדיקת עמדותיו ארכו כשעתיים. בגמר הלחימה התארגנו היחידות בעמדות הגנה.

מתאר את הקרב מ"פ ב' של "ברק" – פלוגה רובאית וותיקה של גולני – סרן קלמן מגן: פלוגתי מנתה שלוש מחלקות מוקטנות (סה"כ 70 חיילים), ומשימתה באותו לילה: כיבוש מוצב "רבקה 1" ו"רבקה 2":

"פלוגה ב' נפרדה מן הטור הגודדי ונערכה לזמן על מוצב 'רבקה 1', כמהთים מטר מצפון ליעד. המ"פ הודיע על היערכותו ודרש הנחתה. שלוש-ארבע דקות לאחר הדרישה קיבל הנחתה בת ארבע דקות שפגעה בבדיקה ביעד. עם תום ההנחתה התקדמה

הפלוגה והתקרבה כדי ששים מטר ממקום הנחתת הפגזים,
וחסחרה על היעד כשם' פ נוהג בראש.

"מחלקה אחת התקרבה אל הגדר ופרצה אותה, כדי לבער את
העמדות שבקרבת הגדר; מחלקה שנייה עלתה על עמדות הכיתה
אשר על הגבעה, ומחלקה שלוש נעה כשהיא פרוסה מאחוריה.
עתהפתח האויב באש יעה.

"עם ההסתערות נוטק הקשר עם הגדור וכאשר הוא נתחדש,
חוודע מ'פ ב' שהוא נפגע בהסתערות ועימו נמצאים עוד כמה
פואדים, אולם האויב ברוח 'מרבקה 1' וכונראה גם 'מרבקה 2'. כן
חוודע, כי שלח לדבקה 2' מחלקה אחת כדי להשלים ביעור היעד.

"משביעו המג'יד לשולח תגבורת, השיב המ'פ כי אין הוא מוצא
שיש צורך בכך. בשעה 11.30 הסתערה מחלקה על מוצב דבקה 2'
ולא סיוע ארטילרי. היא חפסה את הפיטם הצפוני של הגבעה.
וזומטלה עליה אש מנשך קל מן הפיטם הדרומי וזוו ריתקה אותה
קוריקע. מ'פ ב' שלח מחלקה נוספת להסתער על הפיטם השני
והחנות נכבש חלק זה של המוצב כולם, אם כי התנגדות האויב לא
פסקה לחלוتين. רק בשעה 2.30 אחר חצות יכול היה המג'יד לדוח
התקדמת החטיבה, כי המשימה הושלמה".

סרן קלמן מגן, שהמשיך להילחם בראש אנשיו חרב פצעינו,
זכה לאחר הפעולה בציון לשבח של הרמטכ"ל ובعتיר העוז (הוא
מילא במשך השנים תפקידיים בכירים שונים בצה"ל, ועמד בראש
אוגדה שנייה קרבנות בלילה ואף צלחה את תעלת סואץ במלחמת
יום-הכיפורים. בעיצומה של המלחמה הועלה לדרגת אלוף. בשנת
1974 נפטר מהתקף לב).

בסוף 1955 השתתפה חטיבת גולני בפעולה משולבת נספח עם
כוחות נח"ל צנחים ("פעולת כנרת"), כtagoba על הפגזות סוריות
בלתי פוסקות לכיוון יישובי האיזור. לאור זאת הוחלט לבצע פשיטה
על המוצבים הסוריים שבגדה הצפונית-מזרחת של הכנרת. הפעולה
 נערכה בליל ה-11 בדצמבר, והכוח הישראלי השלים את משימתו
 בהצלחה. כל עמדות הסורים פוצצו, ונגרמו להם אבדות כבדות.
פלוגה מגולני היוזה כוח עתודה בפעולה זו.

עיר הולדה של יוסף ז"ל

אלכסנדריה היא עיר נמל גדולה במצרים, השניה בגודלה בעיר המדינה, ובעלת היסטוריה עתיקה. היא שוכנת על חוף הים התיכון, סמוך לשפך הזרוע המערבית של דלתת הנילום, וב-208 ק"מ צפון-מערבית מקהיר. מספר תושביה כ- 4.1 מיליון (2006).

